

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2021-4-023
Karar Sayısı : **21-42/617-303**
Karar Tarihi : 09.09.2021

(Önaraştırma)

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE
Üyeler : Arslan NARİN (İkinci Başkan), Şükran KODALAK,
Ahmet ALGAN, Hasan Hüseyin ÜNLÜ, Ayşe ERGEZEN,
Cengiz ÇOLAK

B. RAPORTÖRLER: Buket ARI AYDIN, Noyan DELİBAŞI, Esmâ AKSU,
Yakup GÖKALP, Ali GEZBELİ, Emine YAŞAR

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : - Gizlilik talebi bulunmaktadır.

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : - Vestel Elektronik Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Temsilcisi: Dr. Hamdi PINAR
Tepe Prime A Blok 14. Kat No:81, Mustafa Kemal Mah.
Dumlupınar Blv. 226A 06510 Çankaya/Ankara

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Vestel Elektronik Sanayi ve Ticaret A.Ş. 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği iddiası.
- (2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda özetle; Arçelik Pazarlama A.Ş., Vestel Elektronik Sanayi ve Ticaret A.Ş., BSH Ev Aletleri Sanayi ve Ticaret A.Ş., Samsung Electronics İstanbul Pazarlama ve Ticaret Ltd. Şti. ve LG Electronics Ticaret A.Ş. ile bu teşebbüslerin distribütörlerinin, yetkili satıcılara internet satış yasağı getirmek ve/veya yeniden satış fiyatı tespitinde bulunmak suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği iddia edilerek, gereğinin yapılması talep edilmiştir.
- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 14.04.2020 tarihinde giren başvuru üzerine hazırlanan 27.07.2021 tarih ve 2021-4-023/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu Kurul'un 29.07.2021 tarihli toplantısında görüşülmüş ve önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.
- (4) İlgili karar uyarınca düzenlenen 02.09.2021 tarih ve 2021-4-023/ÖA sayılı rapor görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (5) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda;
 - Arçelik Pazarlama A.Ş.
 - BSH Ev Aletleri San. ve Tic. A.Ş.
 - LG Electronics Tic. A.Ş.
 - Samsung Electronics İstanbul Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
 - Vestel Elektronik Sanayi ve Ticaret A.Ş.
 - Gürses Kurumsal Tedarik ve Elektronik Tic. Paz. A.Ş. ve
 - SVS Dayanıklı Tük. Mall. Paz. ve Tic. Ltd. Şti.

hakkında 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal edip etmediklerinin tespiti amacıyla aynı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılması gerektiği, GİPA Dayanıklı

Tük. Mam. Tic. A.Ş. hakkında ise soruşturma açılmasına yer olmadığı sonuç ve kanaatine ulaşıldığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

- (6) Başvuruda; Arçelik Pazarlama A.Ş., Vestel Elektronik Sanayi ve Ticaret A.Ş., BSH Ev Aletleri Sanayi ve Ticaret A.Ş., Samsung Electronics İstanbul Pazarlama ve Ticaret Ltd. Şti. ve LG Electronics Ticaret A.Ş. ile bu teşebbüslerin distribütörlerinin, yetkili satıcılara internet satış yasağı getirmek ve/veya yeniden satış fiyatı tespitinde buldukları, iddialarına yer verilmiştir.

I.1. Hakkında Öneraştırma Yapılan

I.1.1. Vestel Elektronik Sanayi ve Ticaret A.Ş. (VESTEL)

- (7) 1984 yılında kurulan ve 1994 yılında Zorlu Grubu tarafından satın alınan VESTEL, bugün 16'sı yurt dışında olmak üzere, toplam 27 şirketten oluşan küresel bir şirketler topluluğudur. VESTEL nihai olarak Zorlu Holding'in kontrolündedir. VESTEL, yurt içi ve yurt dışı pazarlardaki tüketicilere, tüketici elektroniği, beyaz eşya, küçük ev aletleri, dijital ürünler, mobil ürünler ve LED aydınlatma ürünlerinden oluşan geniş bir ürün gamı sunmaktadır¹.

I.2. Tespit ve Değerlendirme

- (8) Dosya konusu iddia, dayanıklı tüketim malları sektöründe faaliyet gösteren teşebbüsler ile bu teşebbüslerin distribütörlerinin, yetkili satıcılara internet satış yasağı getirmek ve/veya yeniden satış fiyatı tespitinde bulunmak suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiklerine ilişkindir. Yapılan öneraştırma kapsamında çok sayıda teşebbüsle birlikte VESTEL'de yerinde inceleme ve ayrıca birçok kuruluş ve teşebbüsle yazışma yapılmıştır. Yapılan incelemelerde bazı teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettikleri şüphesi uyandıran bilgi ve belgeler elde edilmiş ve bu teşebbüsler hakkında soruşturma açılmıştır. VESTEL'de yapılan yerinde incelemede elde edilen belgelere ise aşağıda yer verilmiştir:
- (9) VESTEL'den alınan ve 25.12.2020 tarihinde VESTEL çalışanı (.....), VESTEL Satış Müdürü (.....), VESTEL Marmara ve Akdeniz Bölge Müdürü (.....), VESTEL Bayi&Perakende Magazalar Satis Genel Müdür Yardımcısı (.....), VESTEL Online&Kurumsal Satış Genel Müdür Yardımcısı (.....) arasında, bilgide Yurtiçi Pazarlama Genel Müdür Yardımcısı (.....)'nun yer aldığı ve "Tpt&Pkn Lcd" konulu e-postada yer alan ifadeler aşağıdaki gibidir (**Belge 97/1-3**):

25.12.2020 (.....)

"(.....) Bey Merhaba,

¹:<https://www.vestel.com.tr/content/vestel-sirketler-grubu> E.T.:02.09.2021 ve 11.08.2021 tarihli ve 20223 sayılı cevabi yazı

Ürün Kodu	Ürün Adı	Vestel TPT	Vestel PKN	Aralık PAP	25-31 Aralık Ek Pap	Pap Düşülmüş PKN	Teklif Fiyat	FarkTL	Fark%
	4K Ultra HD Televizyon Serisi							TL	%
20275542	75U9500 75" 4K SMART TV	10.775,00	11.499,00	775	2.275	8.499,00	7.599,06	900	12%
20275211	65U9500 65" 4K SMART TV	6.292,00	7.299,00				5.651,56	1.647	29%
20275260	58U9500 58" 4K SMART TV	4.913,00	5.699,00				4.654,06	1.045	22%
20275258	50U9500 50" 4K SMART TV	3.965,00	4.599,00				4.274,05	325	8%
	Android Televizyon Serisi								
20275683	58UA9600 58" 4K ANDROID TV	5.430,00	6.299,00				5.794,06	505	9%
20275682	55UA9600 55" 4K ANDROID TV	5.172,00	5.999,00		355	5.299,00	5.034,05	265	5%
	SMART Televizyon Serisi								
20275649	49F9401 49" SMART TV	3.534,00	4.099,00				3.419,05	680	20%
20275855	43F9510 43" SMART TV	3.016,00	3.499,00				2.725,54	773	28%
20275853	32H9510 32" SMART TV	2.068,00	2.399,00				2.136,55	262	12%
	SATELLITE Televizyon Serisi								
20275261	43F8500 43" LED TV	2.844,00	3.299,00				2.497,54	801	32%
20275263	32H8500 32" LED TV	1.723,00	1.999,00		90	1.799,00	1.452,55	346	24%
20275852	24H8510 24" LED TV	1.422,00	1.649,00				1.329,06	320	24%

25.12.2020 (.....)

“(.....) Bey Merhaba,

Tabloyu bilgilerinize sunarım.

(.....).”

25.12.2020 (.....)

“(.....) Bey Merhaba,

Tabloyu bilgilerinize sunarım.”

25.12.2020 (.....)

“(.....) bey,

Aşağıdaki Ürünler Vatan bilgisayar tarafından bayilerimize teklif edilmektedir. Bilgilerinize arz ederim

Saygılarımla

(.....)”

25.12.2020 (.....)

“Arkadaşlar, çok acil önlem almazsak şirketimiz kendi önemini alacak vatan bilgisayar bayileri arayıp aşağıdaki listeden ürün teklif etmeye başlamış bu internet satışlarından daha vahim bir durum

Kolay gelsin

(.....)”

- (10) 11.01.2021 tarihinde VESTEL Online&Kurumsal Satis Genel Müdür Yardımcısı (.....) ile VESTEL çalışanı (.....) arasında gerçekleşen Microsoft Teams görüşmesinde yer alan ifadeler aşağıdaki gibidir (**Belge 97/4**):

11.01.2021

“(.....): ne yapmışlar anlatsana

(.....): MM

(.....): Eyüp Bey Whatsapptan size örnek fiyatları attım.

(.....): 6 üründe fiyat yapmışlar

(.....): **özellikle CMI87102'yi çok şikayet ettiler.**
(.....): **suana Vestel.com.tr'de 2599'luk ürünü 2099 yapmış durumdadır**
(.....): **tabii bugün başlayan kampanya sebebi ile 2599**
(.....): **normalde 3249 TL Ocak Ayı TPKN'si"**

- (11) Gerek yukarıda yer verilen belgelerin gerekse diğer teşebbüslerde elde edilen belgelerin VESTEL hakkında soruşturma açılmasına yeterli olmadığı değerlendirilmiş ve VESTEL hakkında 4054 sayılı Kanun kapsamında soruşturma açılmasına gerek olmadığı kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

- (12) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere OYÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

Rekabet Kurulunun 09.09.2021 Tarih ve 21-42/617-303 Sayılı Kararına

Karşı Oy Gerekçesi

Kurulun, 09.09.2021 tarihli toplantısında görüşülen ve 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmaması yönündeki oyçokluğu ile alınan kararına katılmam aşağıdaki gerekçelerle mümkün olmamıştır.

Söz konusu kararda; gerek mevcut belgeler gerekse diğer teşebbüslerde elde edilen belgelerin Vestel Elektronik Sanayi ve Ticaret A.Ş.(VESTEL) hakkında soruşturma açılmasına yeterli olmadığı değerlendirilmiş ve VESTEL hakkında 4054 sayılı Kanun kapsamında soruşturma açılmasına gerek olmadığı kanaatine varılmıştır. Halbuki ilgili karara dayanak oluşturan 02/09/2021 tarih ve 2021-4-23/ÖA sayılı önaraştırma raporunda; Arçelik Pazarlama A.Ş., BSH Ev Aletleri Sanayi ve Ticaret A.Ş., Samsung Electronics İstanbul Pazarlama ve Ticaret Ltd. Şti., LG Electronics Ticaret A.Ş ve Vestel Elektronik Sanayi ve Ticaret A.Ş. isimli teşebbüslerin tamamına elde edilen bilgi ve bulgular çerçevesinde soruşturma açılması Raportörlerce istenmiştir.

Ticaret Bakanlığı istatistiklerine göre; küreselleşmenin yaygınlaşması ve teknolojik ilerlemelerin paralelinde Türkiye'de internet üzerinden yapılan satışlarda en çok artış "*Beyaz Eşya Sektörü*"nde olmuştur. Yukarıda sayılan firmalar ve bunların distribütörlerinin bayilere internet üzerinden satış yasağı ve/veya "*Yeniden Satış Fiyatlarını Belirlemek*" (YSFB) yoluyla Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri iddiası ile soruşturma açılması talep edilmiştir. Beyaz eşya, tüketici elektroniği ile küçük aletleri pazarında faaliyette bulunan söz konusu firmaların, sağlayıcıların bayilerine internet satış yasağı getirmekteki esas maksadın bayilerin satış fiyatlarını kontrol etmek ve özellikle de platformlarda belli bir fiyatın altına satış yapılmasını engellemek olduğu aşikardır.

Söz konusu firmalar raportörlerce de teyit edildiği üzere Oligopol bir yapıya sahip bir pazarda faaliyet göstermekte sektörde internet satış yasağı ve YSFB eylemlerinin yaygınlığı sektörde sık görülen anti-rekabetçi uygulamalardır. Çok sayıda satıcının olduğu piyasada tek bir firmanın fiyat veya çıktıya ilişkin aldığı kararların piyasa fiyatı üzerine etkisi ihmal

edilecek kadar azdır. Ancak bilindiği üzere “*Oligopol piyasalar*”ın diğer piyasalardan ayrıldığı en önemli özelliği, firmaların karar ve davranışlarının birbirlerinden etkileniyor olmasıdır. Oligopolcü, satış politikası ile ilgili her kararda rakiplerinin de tepkilerini göz önüne almak zorundadır². Firmaların birbirlerinin karar ve davranışlarından etkileniyor olmaları Oligopolistik karşılıklı bağımlılık ilişkisi olarak nitelendirilmektedir. Ancak firmaların bu paralel davranışlarının, gerçekten pazarın yapısından kaynaklanan karşılıklı bağımlılıktan mı yoksa firmalar arasındaki bir uyumlu eylemin bir sonucu mu olduğunun açıklığa kavuşturulması gerekir. Uyumlu eylemin dolaylı kanıt yöntemi ile kanıtlanmasında; teşebbüsler arasındaki gizli işbirliğine ilişkin dolaylı bağlantı delillerinin bulunmadığı durumlarda sadece paralel davranışlara dayanılarak uyumlu eylemin bulunup bulunmadığının saptanmasında ilgili piyasanın iktisadi analizi temel belirleyici unsurdur³.

İlgili pazarlarda faaliyet gösteren Arçelik Pazarlama A.Ş., BSH Ev Aletleri Sanayi ve Ticaret A.Ş., Samsung Electronics İstanbul Pazarlama ve Ticaret Ltd. Şti., LG Electronics Ticaret A.Ş hakkında soruşturma açılmasına karar verilmiştir. Fakat oligopol bir piyasada faaliyet gösteren tüm firmalar arasında pazar yapısından kaynaklanan karşılıklı bağımlılık mı yoksa aralarında uyumlu eylemden mi kaynaklı bir rekabetçi bir sorun olup olmadığının yapılacak iktisadi analiz ile ortaya konulması gerekmektedir.

Bu gerekçelerle ön araştırma raporunda raportörlerce soruşturma açılmasına karar verilen teşebbüsler hakkında belge ve bulguların benzerlerinin VESTEL ile ilgili olarak da ortaya konmasına rağmen sektörün önemli oyuncularından olan bir firmanın, soruşturma dışında tutulmasının pazarın oligopolistik yapısı da düşünüldüğünde sektörün rekabetçi endişelerinin giderilemeyeceği değerlendirilmesiyle çoğunluk görüşüne katılamamaktayım.

Ahmet ALGAN
Kurul Üyesi

² Dinler, Zeynel (2016); İktisada Giriş, 22. Baskı, Bursa, Ekin Kitabevi, s. 244.

³Cengiz, Dilek (2008); “Uyumlu Eylem Karinesinin ve Rekabet Kurulu’nun Bu Karineye İlişkin Uygulamalarının Değerlendirilmesi”, Rekabet Dergisi, Sayı 35, Ankara, s. 7.